WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Ympäristövaliokunta

7.10.2025

Viite: VNS 7/2025 vp

Asia: Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa Strateginen toimintaympäristö-analyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Katsomme tulevaisuusselontekoa erityisesti ekologisen kestävyyden merkittävyyden näkökulmasta. Ilmastonmuutos ja luontokato eivät ole kaukana tulevaisuudessa, vaan ne vaikuttavat jo nyt meihin kaikkiin.

Tulevaisuusselonteko korostaa, että asioita tulisi tehdä jo nyt. Eduskunnan käsittelyssä oleva valtioneuvoston vuoden 2026 talousarvioesitys on selkeässä ristiriidassa tulevaisuusselonteon suositusten kanssa. Luonnon suojelu ja ennallistaminen, jotka tukevat Suomen resilienssiä, huoltovarmuutta ja tulevaisuuskestävää taloutta sekä luovat paikallisesti työtä, ovat jääneet vaille riittävää rahoitusta. Budjettiesitykseen sisältyy useita luonnolle ja ilmastolle haitallisia tukia ja muita taloudellisia kannusteita, jotka mahdollistavat luontokatoa ja ilmastokriisiä ylläpitäviä toimia.

Jokainen heikentynyt metsä, rehevöitynyt järvi ja kuormittunut ekosysteemi kaventaa tulevaisuuden hyvinvoinnin mahdollisuuksia. WWF:n näkemyksen mukaan tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa tukee selkeästi sitä, että on aika nähdä luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen keskeisenä edellytyksenä yhteiskuntamme hyvinvoinnille ja turvallisuudelle meillä ja globaalisti. Mitä vahvempi luonto, sitä vahvempi ja turvallisempi yhteiskunta on nyt ja tulevaisuudessa. Tulevaisuusselonteko myös korostaa sitä, että kestävyyteen on panostettava tänään. Tulevaisuus ratkaistaan nyt.

Tuorein tieto Suomen luonnon tilasta: viralliset luonto- ja lintudirektiivien arvioinnit osoittavat suomalaisen luonnon tilan edelleen heikentyneen. Ilmastonmuutos ja luontokato linkittyvät toisiinsa, ja ne on ratkaistava yhdessä.

EU komission Suomen edustuston tiedotteessa, joka koskee Euroopan ympäristökeskuksen tuoretta raporttia https://finland.representation.ec.europa.eu/uutiset/eun-ymparistokeskuksen-raportti-2025-paastoja-ja-ilmansaasteita-vahennetty-mutta-tama-ei-riita-2025-09-29_fi, todetaan:

> "EU:n politiikkojen täytäntöönpano ja ympäristötavoitteiden saavuttaminen ovat ratkaisevan tärkeitä terveen yhteiskunnan ja kilpailukykyisen talouden kannalta. Myös ympäristön ja talouden välistä yhteyttä on arvioitava uudelleen."

Stockholm Recilience Center julkisti tilannearvion pari viikkoa sitten perustuen kattavaan tieteelliseen Planetary Health Check 2025 -julkaisuun https://www.stockholmresilience.org/news--events/general-news/2025-09-24-seven-of-nine-planetary-boundaries-now-breached.html . Yhdeksästä planetaarisesta rajasta jo seitsemän on ylitetty, mikä tukee hälyttävällä tavalla tulevaisuusselonteon viestiä.

Globaalit rakenteet ja voimasuhteet, ja Suomi niiden osana, ovat monella tapaa risteyskohdassa. Luontokato etenee vaarallista vauhtia, ilmastokriisi syvenee ja eriarvoisuus kasvaa. Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon neljä skenaariota vuoteen 2045 osoittavat pelottavallakin tavalla, miten merkittävästi erilaisessa tilanteessa voidaan Suomessakin olla vain 20 vuoden kuluttua.

Suomen pitkäaikainen linja on korostaa sääntöpohjaista kansainvälistä yhteistyötä eli tukea skenaariota, jota tulevaisuusselonteossa kutsutaan Yhteistyön maailmaksi. Selonteko kirjaa selkeästi, miten Yhteistyön maailmassa voidaan luoda lisäarvoa ja turvallisuutta. **Suomen tulee siis omalta osaltaan toimia johdonmukaisesti yhteistyön maailman edistämiseksi sekä kansainvälisillä foorumeilla, EU:ssa että kotimaan politiikassa**.

Yhteistyön maailmaan varautuminen edellyttää selonteon mukaan Suomelta – Nostoja yhteistyön maailmasta -Mitä tulisi tehdä tänään mm. (s.47)

> ”**Ekologiselle ja sosiaaliselle kestävyydelle tulee määritellä planetaariset rajat, joiden puitteisiin muut lakisääteiset velvoitteet asetetaan**. Tulevaisuus- ja kestävyyskysymykset on huomioitava lainsäädännössä mm. tulevaisuusvaliokunnan roolia vahvistamalla.
>
> **Suomi tarvitsee yhteisen poliittisen tahtotilan Suomen kehityksen ja yhteiskunnallisen kestävyysmurroksen suunnasta**. Julkisen sektorin tulee vahvistaa johtajuutta vihreän siirtymän ja kestävyysmurroksen edistämisessä. Julkisen sektorin viranhaltijoiden virkavastuuta kestävyysmurroksen edistämisestä oikeudenmukaisella tavalla on vahvistettava.”

Ympäristöstä huolehtimisen merkitys nousee kaikissa skenaarioissa. Tulevaisuusselonteon worst-case -skenaariossa Murtuva maailma, jossa Suomen on korostuneesti pärjättävä omillaan, sanoitetaan tästä hyvin vahvasti.

Murtuvaan maailmaan varautuminen edellyttää selonteon mukaan Suomelta - Nostoja murtuvaan maailmaan varautumisesta – mitä tulisi tehdä tänään? (s. 81):

> "**Resursseja ja prioriteetteja tulee suunnata siihen, etteivät ekosysteemien ja ilmastonmuutoksen keikahduspisteet realisoidu**. Mahdollinen keikahduspisteiden aiheuttama ympäristöromahdus ja sosioekonomisten riskien laajuus vaatii ennakoivaa varovaisuusperiaatetta. Ilmastonmuutoksesta seuraavia hyvinvointi-, terveys- ja ympäristöuhkia on ennakoitava.
>
> **On tehtävä kaikki mahdolliset ympäristö-, luonto- ja ilmastoriskejä ennaltaehkäisevät toimet kustannusten moninkertaistumisen estämiseksi**, keskiössä

ilmastonmuutoksen ja ympäristön saastumisen torjuminen sekä luontokadon pysäyttäminen ja luonnon monimuotoisuuden kääntäminen elpymisuralle. Ympäristöasioissa on siirryttävä vapaaehtoisuudesta tiukempaan sääntelyyn. Alueiden käytössä on varauduttava ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin."

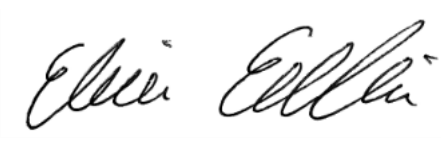
WWF haluaa vielä kiinnittää ympäristövaliokunnan huomiota myös tulevaisuusselonteon osaan, johon on kirjattu valmistelussa tunnistettuja skenaarioista riippumattomia, päätöksenteon kannalta tärkeitä ja erityistä huomiota vaativia asioita Suomen tulevaisuusvalmiuden kehittämisessä. ”Skenaarioiden vaikutusanalyysissä on tunnistettu skenaarioista riippumattomia toimia – **asioita, joita tulee edistää joka tapauksessa tässä hetkessä** Suomen tulevaisuusvalmiuden kehittämiseksi.” Näistä yksi on kestävyysmurros.

”Ympäristölliset (s. 97)
21.
Kestävyysmurrosta on edistettävä suunnitelmallisesti ja laaja-alaisesti. Ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen keskinäiset riippuvuudet tulee tunnistaa ja hakea kokonaisvaltaisia ratkaisuja. On huomioitava ympäristöllisen, sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyyden väliset ristiriidat ja vahvistettava keskinäishyötyjä. Yritysten tulee varautua vastuullisuusvelvoitteidensa lisääntymiseen ja kehittää jaettuja rahoitus- ja riskienhallintamalleja. Kaikkeen julkisorganisaatioiden kanavoimaan yritysrahoitukseen ja tukiin tulee asettaa kestävyyskriteerit ja tavoitteet.”

Tulevaisuusselonteon kirjaukset ekologisen kestävyyden keskeisestä merkityksestä Suomen tulevaisuudelle eivät saa jäädä pelkäksi paperiksi. Niihin pitää käytännössä tarttua tänään.

Pyydämme ympäristövaliokuntaa kirjaamaan lausuntoonsa kehotuksen valtioneuvostolle ryhtyä kiireellisesti toimiin Suomen ekologisen kestävyyden parantamiseksi ja korostamaan siinä mm. riittävän luontorahoituksen, haitallisten tukien poiston ja ennallistamisen tärkeyttä.

Maailman Luonnon Säätiö, World Wide Fund for Nature, Suomen rahasto sr. (WWF Suomi)

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Lisätietoja: Raija-Leena Ojanen, raija-leena.ojanen@wwf.fi , p. 0505990232